

41-832

**Akoestisch onderzoek
HSL-Zuid
Zoetermeer**

Eindrapport, 7 November 1997

P 141- 832

**Akoestisch onderzoek
HSL-Zuid
Zoetermeer**

Eindrapport, 7 November 1997

Inhoud

1	Inleiding	5
2	De HSL in de gemeente Zoetermeer	7
	2.1 Algemeen	7
	2.2 Het tracé van de HSL	7
	2.3 De overige infrastructuur	7
3	HSL en de Wet geluidhinder	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 De regimes	8
	3.3 Zonering	8
	3.4 Geluidgevoelige objecten	8
	3.5 Grenswaarden	8
	3.5.1 Algemeen	8
	3.5.2 Voorkeursgrenswaarde	9
	3.5.3 'Ten hoogst toelaatbare waarden'	9
	3.5.4 Samenvatting grenswaarden	9
	3.6 Situaties waarin ontheffing kan worden verleend	11
	3.6.1 Algemene voorwaarde	11
	3.6.2 Cumulatie	11
	3.6.3 Aanvullende voorwaarden voor een nieuwe spoorlijn	11
	3.6.4 Aanvullende voorwaarden voor nieuw te bouwen maar geprojecteerde woningen	11
	3.6.5 Geluidbelasting in de geluidgevoelige objecten	11
4	De overige infrastructuur en de Wet geluidhinder	13
	4.1 Algemeen	13
	4.2 Relevante wegen	13
	4.2.1 Nieuwe Hoefweg	13
	4.2.2 'Toekomstige ontsluiting Zoetermeer'	13
5	Uitgangspunten voor akoestisch onderzoek	14
	5.1 Algemeen	14
	5.2 HSL	14
	5.2.1 Verkeersintensiteiten	14

5.2.2	De bovenbouwconstructie en baangesteldheid	15
5.2.3	Snelheid	15
5.2.4	Ligging van de baan	15
5.3	De verkeerswegen	16
5.4	Overige relevante geluidbronnen	16
5.5	Omgeving	16
5.5.1	Afbakening van het invloedsgebied	16
5.5.2	Kaartmateriaal	16
5.5.3	Geïntariseerde gegevens	16
5.5.4	Te amoveren gebouwen	17
5.5.5	Geluidgevoelige gebouwen	17
5.5.6	Geprojecteerde geluidgevoelige gebouwen en objecten	17
5.5.7	Andere geluidgevoelige objecten	17
5.5.8	Niet-geluidgevoelige gebouwen	18
5.5.9	Overige gegevens geluidmodel	18
5.6	Overige uitgangspunten	18
5.6.1	Toe te passen rekenmethoden	18
5.6.2	Schermen	18
5.6.3	Waarneemhoogten	19
6	Geluidbelastingen HSL	20
6.1	Inleiding	20
6.2	Algemeen	20
6.2.1	De maatgevende periode	20
6.2.2	Enkele kentallen	20
6.3	Geluidbelastingen zonder afschermende voorzieningen	21
6.3.1	Bestaande woningen	21
6.4	Effect van afschermende maatregelen langs de HSL	22
6.4.1	Woningen Nieuwe Hoefweg	22
6.4.2	Berekening ter hoogte Vinex-locatie Oosterheem	23
7	Evaluatie en keuze van de maatregelen	25
7.1	Algemeen	25
7.2	Afwegingscriteria	25
7.3	Keuze Vinex-locatie Overheem	26
7.4	Keuze Nieuwe Hoefweg	26
7.5	Consequenties van de keuze	26

8	Het akoestisch klimaat bij de hogere waarde-woningen	27
8.1	Algemeen	27
8.2	Beschrijving van het akoestisch klimaat	27

Bijlagen

1	De tracéwet en de Wet geluidhinder
2	De cumulatiemethode
3	Lijst met afkortingen

1 Inleiding

Op 1 juli 1997 is van kracht geworden de Planologische Kernbeslissing HSL-Zuid. Het daarin gekozen tracé loopt onder andere over het grondgebied van de gemeente Zoetermeer. Als vervolg op dit besluit is het ontwerp van de spoorbaan meer in detail uitgewerkt in het Tracébesluit. Op de aanleg van de HSL-sporen zijn tevens de bepalingen van de Wet geluidhinder (Wgh) van kracht. In het Tracébesluit dient inzicht te worden gegeven in de te treffen geluidbeperkende maatregelen en de woningen waar niet kan worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde (in bijlage 1 is nader ingegaan op de relatie tussen de Wet geluidhinder en de Tracéwet).

Teneinde dit inzicht te kunnen geven is een gedetailleerd akoestisch onderzoek uitgevoerd waarin is nagegaan wat de consequenties van de aanleg voor de omliggende woningen en andere geluidgevoelige objecten zijn en welke geluidbeperkende maatregelen dienen te worden getroffen om te voldoen aan de geldende grenswaarden. Dit rapport is het verslag van dit onderzoek.

In het totale onderzoek zijn drie stappen onderscheiden:

- stap 1 oriëntatie en inventarisatie
- stap 2 maatregelenstudie
- stap 3 eindrapport en verzoek hogere waarde

Stap 1: Oriëntatie en inventarisatie

In deze fase is voor de gemeente Zoetermeer een rapport met kaartbijlagen vervaardigd waarin verslag wordt gedaan van de uitgevoerde inventarisatie. Een concept van dit rapport is in een werkgroep, waarin zitting hebben de gemeente, provincie, de Regionale Inspectie Milieuhygiëne en Rijkswaterstaat, besproken.

Stap 2: maatregelenstudie

Na de stap van oriëntatie en inventarisatie is een maatregelenstudie uitgevoerd. In deze studie is aan de hand van het spoorbaanontwerp de geluidbelasting van geluidgevoelige objecten berekend. De berekende geluidbelasting is getoetst aan de grenswaarde.

Bij overschrijding van de grenswaarde is het effect van afschermdende voorzieningen berekend op iedere bouwlaag. Er is niet alleen naar het effect op de geluidbelasting van de HSL gelet maar er is ook inzichtelijk gemaakt of ook andere geluidbronnen worden met deze voorzieningen kunnen worden afgeschermd.

Het rapport van de maatregelenstudie is aan de werkgroep geluid voorgelegd. Als aanvulling op dit rapport zijn diverse kaarten en tabellen aan de provincie en de Regionale Inspectie Milieuhygiëne voorgelegd. Alle relevante informatie is ook in dit eindrapport opgenomen.

Stap 3: het eindrapport

Dit eindrapport is een op zichzelf staand rapport van het gehele akoestisch onderzoek. Dit eindrapport maakt deel uit van het verzoek hogere waarde.

In hoofdstuk 2 is een algemene beschrijving opgenomen van de ligging van de HSL in de gemeente Zoetermeer en bovendien zijn de consequenties daarvan voor de overige infrastructuur aangegeven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de regels en grenswaarden waaraan bij de aanleg van de HSL moet wor-

den voldaan. Het gaat hierbij niet alleen om de regels uit de Wet geluidhinder maar ook om regels die door de overheid speciaal zijn vastgesteld voor de HSL-Zuid.

In hoofdstuk 4 is een beschrijving gegeven van de infrastructuur die als gevolg van de aanleg van de HSL moeten worden aangepast. In hoofdstuk 5 zijn de uitgangspunten vermeld die in het akoestisch onderzoek worden aangehouden. Hoofdstuk 6 bevat de resultaten van de geluidberekeningen. In hoofdstuk 7 is een beschrijving gegeven van de gekozen maatregelen en de consequenties die aan deze keuze verbonden zijn. Tenslotte is in hoofdstuk 8 aangegeven in welke mate de akoestische kwaliteit van de woningen waarbij niet kan worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde, zal veranderen.

2 De HSL in de gemeente Zoetermeer

2.1 Algemeen

In dit hoofdstuk is een korte beschrijving gegeven van het tracé van de HSL-Zuid in de gemeente Zoetermeer. Tevens is aangegeven welke consequenties dit tracé heeft voor de kruisende infrastructuur voor zover deze relevant is voor de HSL.

2.2 Het tracé van de HSL

Het tracé van de HSL overschrijdt de gemeentegrens in het noorden bij de Oostkade ten westen van de N209 (Nieuwe Hoefweg). Bovenkant spoor ligt hier op NAP, circa 4.5 meter boven het maaiveld. Tussen de Oostkade en de Lange Tocht wordt een geplande ontsluiting voor langzaam verkeer vanuit Zoetermeer-Oost met een doorrijhoogte van 2.60 meter onder de HSL doorgeleid. Ter hoogte van de Vinex-woningbouwlocatie Oosterheem (Zoetermeer-Oost) zou de Nieuwe Hoefweg gekruist worden (op het grondgebied van Bleiswijk). Deze wordt echter over een lengte van circa 400 meter naar de oostzijde van de HSL verschoven. Ter hoogte van de Lange Tocht stijgt de HSL naar ongeveer 6.5 meter boven maaiveld. Hier wordt de geplande hoofdontsluiting van Zoetermeer-Oost (de Achterlaan) op maaiveldniveau onder de HSL door geleid. De overgang van de aarden baan naar het kunstwerk ligt ongeveer bij km 17.2. Een en ander staat weergegeven op de overzichtskaart (blad 002 van de kaartbijlage).

2.3 De overige infrastructuur

De HSL kruist ten noorden van de gemeentegrens in Rijnwoude de N209 (Nieuwe Hoefweg). De Nieuwe Hoefweg zal daar voor het autoverkeer ongeveer 2.0 meter verdiept aangelegd worden. Het langzame verkeer wordt zonder hoogteverschillen onder de HSL doorgeleid. Iets zuidelijker wordt de Nieuwe Hoefweg over een lengte van circa 400 meter naar de oostzijde van de HSL verschoven. Ten zuiden van de gemeentegrens kruist de HSL de toekomstige ontsluitingsweg van Oosterheem ter hoogte van de Achterlaan. De ligging van deze weg is niet bekend; De HSL ligt hier op een viaduct en daarmee wordt het mogelijk om deze weg op verschillende locaties onder het tracé door te leiden.

De ZORO-lijn (railverbinding Zoetermeer-Rotterdam) is niet in het onderzoek meegenomen omdat daarvoor nog een projectstudie gaande is.

3 HSL en de Wet geluidhinder

3.1 Algemeen

De regels met betrekking tot spoorweglawaai zijn opgenomen in een van de uitvoeringsbesluiten van de Wet geluidhinder: het Besluit geluidhinder spoorwegen (Bgs). In dit hoofdstuk zijn deze regels uitgelegd, voor zover deze van toepassing zijn op de HSL-Zuid in de gemeente Zoetermeer.

3.2 De regimes

In het Bgs worden met betrekking tot de grenswaarden en regels twee regimes onderscheiden; het regime "aanleg van een nieuwe spoorlijn" en het regime "wijziging van een bestaande lijn". Ter hoogte van de gemeente Zoetermeer is sprake van de aanleg van een nieuwe spoorlijn. Hierop is het regime "aanleg van een nieuwe spoorlijn" van toepassing.

3.3 Zonering

De regels van het Bgs zijn alleen van toepassing op het gebied dat binnen de z.g. geluidzone ligt. Deze geluidzone ligt langs de spoorlijn en de breedte ervan is vastgelegd op de zonekaart die bij het Bgs is gevoegd. Op deze kaart van het Bgs is de HSL-Zuid nog niet opgenomen.

In afwachting van een definitieve zone-vaststelling wordt een zone-breedte aangehouden van 600 meter aan weerszijden van de spoorbaan.

3.4 Geluidgevoelige objecten

In het akoestisch onderzoek wordt uiteraard rekening gehouden met de objecten en gebouwen die in het Bgs als geluidgevoelig worden aangemerkt. Dit zijn woningen, scholen, gebouwen voor gezondheidszorg en woonwagenstandplaatsen. Deze objecten zijn, nader gespecificeerd, opgenomen in paragraaf 5.5.5. Behalve deze objecten worden ook nog andere bestemmingen en objecten in het akoestisch onderzoek betrokken. Dit zijn:

- woonarken mits deze zijn voorzien van een aansluiting op de nutsvoorzieningen
- terreinen voor verblijfsrecreatie
 - campings
 - bungalowparken
 - jachthavens
 - volkstuinen met overnachtingsmogelijkheden
- milieubeschermingsgebieden voor stilte (vroegere stiltegebieden)

3.5 Grenswaarden

3.5.1 Algemeen

Als toetsingsgrootheid wordt aangehouden de z.g. etmaalwaarde van het equivalente geluidniveau. Deze waarde is in het Bgs gedefinieerd als de hoogste waarde van:

- het equivalent geluidniveau over de dagperiode (07.00-19.00 uur)
- het equivalent geluidniveau over de avondperiode (19.00-23.00 uur) + 5 dB(A)

- het equivalent geluidniveau over de nachtperiode (23.00-07.00 uur) + 10 dB(A)

De etmaalwaarde van het equivalente geluidniveau wordt afgekort als "Leq-etmaal". In deze rapportage wordt het Leq-etmaal aangeduid met "geluidbelasting".

In het Bgs is aangegeven dat na 1 januari van het jaar 2000 voor een aantal situaties de grenswaarden met 3 dB(A) zullen worden aangescherpt. Bij de HSL-Zuid is nu reeds rekening gehouden met deze aanscherping door uit te gaan van de grenswaarden die na het jaar 2000 gelden.

3.5.2 Voorkeursgrenswaarde

De voorkeursgrenswaarden voor de geluidgevoelige objecten zijn vastgelegd in artikel 7 van het Bgs. Voor woningen, woonwagenstandplaatsen en terreinen bij gezondheidszorggebouwen geldt met betrekking tot de HSL een voorkeursgrenswaarde van 57 dB(A). Voor scholen en ziekenhuizen en verpleeghuizen en dergelijke geldt een voorkeursgrenswaarde van 55 dB(A). Voor woonarken wordt een grenswaarde aangehouden van 57 dB(A), ondanks het feit dat deze bestemming niet als geluidgevoelig in het Bgs staat aangegeven.

3.5.3 'Ten hoogst toelaatbare waarden'

Wanneer blijkt dat de voorkeursgrenswaarde van 57 dB(A) niet kan worden gerealiseerd bestaat de mogelijkheid een hogere waarde dan 57 dB(A) toe te laten. Hiervoor dient de procedure "verzoek tot vaststelling van een hogere waarde", ook wel ontheffing genoemd, te worden doorlopen. In de artikelen 8 en 9 van het Bgs is aangegeven dat deze waarde maximaal 70 dB(A) kan bedragen. Voor de HSL-Zuid is afgesproken dat er naar zal worden gestreefd om slechts in uitzonderingsgevallen hogere waarden dan 65 dB(A) toe te staan. Voor woonwagenstandplaatsen zal in ieder geval 65 dB(A) als maximale waarde worden aangehouden.

3.5.4 Samenvatting grenswaarden

In tabel 3-1 zijn de voorkeursgrenswaarden en de maximale ontheffingsgrenswaarden per type geluidgevoelige bestemming vermeld. Bij de maximale ontheffingswaarde is onderscheid gemaakt tussen de objecten die formeel als geluidgevoelig zijn aangemerkt en de objecten die in het kader van dit project als geluidgevoelig worden behandeld.

Tabel 3-1 Overzicht geluidgevoelige objecten en grenswaarden

Wettelijke grenswaarden		
	voorkeursgrenswaarde	maximale ontheffingsgrens
geluidgevoelig gebouw/bestemming	Bgs [dB(A)]	volgens Wet o.a. Bgs [dB(A)]
woningen	57	70 ¹⁾
scholen voor basisonderwijs scholen voor voortgezet onderwijs instellingen voor hoger beroepsonderwijs algemene categorale en academische ziekenhuizen 'andere' gezondheidszorggebouwen ²⁾	55	70 ¹⁾
terreinen bij 'andere' gezondheidszorggebouwen	57	68 ²⁾
woonwagenstandplaatsen	57	65
Afspraken project HSL-zuid		
woonarken (met aansluiting)	57	65
milieubeschermingsgebieden voor stilte	40 dagwaarde	
gebieden voor verblijfsrecreatie	57 streefwaarde	

1) Het streven is er op gericht om slechts in uitzonderingsgevallen hogere geluidbelastingen dan 65 dB(A) aan te houden.

2) Voor deze categorie gebouwen wordt in het Bgs verwezen naar de definitie die is opgenomen in het 'Bouwbesluit' Stb. 1991, 680: "gebouw of gedeelte van een gebouw, welk gebouw of welk gedeelte blijkens zijn constructie en inrichting is bestemd voor doeleinden van medische verpleging, verzorging of behandeling dan wel medisch onderzoek". In de toelichting bij het besluit worden als voorbeelden genoemd:

- verzorgingstehuis
- psychiatrische inrichting
- artspraktijk
- medisch centrum

3.6 Situaties waarin ontheffing kan worden verleend

3.6.1 Algemene voorwaarde

Een hogere 'ten hoogst toelaatbare waarde' kan alleen in die gevallen worden overwogen waarin geluid-beperkende maatregelen niet voldoende effect hebben of wel dat de toepassing van deze maatregelen bezwaren heeft van stedenbouwkundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.

3.6.2 Cumulatie

In artikel 157 van de Wet geluidhinder wordt aan provincies opgedragen om bij de beoordeling van verzoeken hogere waarde de cumulatieve effecten van de geluidbelastingen van verschillende bronnen te betrekken. In het HSL-Zuid-project zullen de cumulatieve effecten in ieder geval in beeld worden gebracht bij de geluidgevoelige gebouwen waarbij niet voldaan kan worden aan de voorkeursgrenswaarde.

3.6.3 Aanvullende voorwaarden voor een nieuwe spoorlijn

In artikel 8 van het Besluit geluidhinder spoorwegen is ondermeer opgenomen dat een hogere waarde verleend kan worden indien het gaat om "een nog niet geprojecteerde, geprojecteerde of te wijzigen spoorweg, voor zover deze spoorweg een noodzakelijke verkeers- en vervoersfunctie zal vervullen....".

3.6.4 Aanvullende voorwaarden voor nieuw te bouwen maar geprojecteerde woningen

Wanneer het gaat om nieuwe, nog te bouwen maar geprojecteerde woningen gelden behalve de voorwaarde in paragraaf 3.6.1 ook nog andere criteria. Deze zijn vermeld in artikel 8 lid 3 sub a van het Bgs. Bovendien geldt bij nog te bouwen woningen als eis dat voldoende verzekerd moet zijn dat de verblijfsruimten en de buitenruimten zoals terrassen en dergelijke niet aan de lawaaiige zijde mogen worden gesitueerd. Hiervan kan door Gedeputeerde Staten worden afgeweken wanneer overwegingen van stedenbouw of volkshuisvesting zich hier tegen verzetten.

3.6.5 Geluidbelasting in de geluidgevoelige objecten

Wanneer door Gedeputeerde Staten voor bestaande gebouwen een hogere 'ten hoogst toelaatbare waarde' wordt vastgesteld, zal er voor moeten worden zorg gedragen dat de geluidbelasting in de geluidgevoelige ruimten van de gebouwen niet hoger is dan de grenswaarden die in het Bgs zijn opgenomen. Zoals vermeld in paragraaf 3.5.2 wordt met betrekking tot de grenswaardestelling echter afgeweken van de formele inhoud van het Bgs. Ook wordt met betrekking tot de geluidbelasting in de geluidgevoelige ruimten van de gebouwen afgeweken van de formele inhoud van het Bgs. Voor ieder gebouw waarvan de geluidbelasting hoger is dan de voorkeursgrenswaarde wordt voor de geluidgevoelige ruimten in de gebouwen de grenswaarden aangehouden zoals opgenomen in het Bgs voor nieuwe spoorlijnen. Deze waarden zijn vermeld in de volgende tabel.

Tabel 3-2 Grenswaarden voor de geluidgevoelige ruimten in gebouwen

gebouw	ruimte	grenswaarden in dB(A)
woningen	slaapkamers woonkamers keukens met een vloeroppervlak > 11 m ²	37
scholen voor basisonderwijs	leslokalen	30
scholen voor voortgezet onderwijs	theorielokalen	30
	theorievaklokalen	35
instellingen voor hoger beroepsonderwijs	theorielokalen	30
	theorievaklokalen	35
algemene, categorale en academische ziekenhuizen, verpleeghuizen	onderzoeks- en behandelingsruimten	30
	ruimten voor patientenhuisvesting recreatie- en conversatieruimten	35
andere gezondheidszorggebouwen*)	onderzoeks- en behandelingsruimten recreatie en conversatieruimten woon- en slaapruidten	35

*) Voor deze categorie gebouwen wordt in het Bgs verwezen naar de definitie die is opgenomen in het 'Bouwbesluit' Stb. 1991, 680: "gebouw of gedeelte van een gebouw, welk gebouw of welk gedeelte blijkens zijn constructie en inrichting is bestemd voor doeleinden van medische verpleging, verzorging of behandeling dan wel medisch onderzoek". In de toelichting bij het besluit worden als voorbeelden genoemd:

- psychiatrische inrichting
- artsenpraktijk
- verzorgingstehuis
- medisch centrum.

4 De overige infrastructuur en de Wet geluidhinder

4.1 Algemeen

Voor de verkeerswegen die, als gevolg van de aanleg van de HSL worden gewijzigd of nieuw worden aangelegd is in dit hoofdstuk vastgesteld of de aanpassingen zodanig zijn dat een toetsing aan de grenswaarden van de Wet geluidhinder noodzakelijk is.

4.2 Relevante wegen

In paragraaf 2.3 is aangegeven welke wegen de HSL kruisen en welke veranderingen in de infrastructuur van de kruisende wegen verwacht wordt.

Nadat gebleken is dat de 'aan te passen' wegen een geluidzone hebben, is vastgesteld welk regime van de Wet geluidhinder op de weg van toepassing is. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen reconstructie of aanpassing van een bestaande weg en de aanleg van een nieuwe weg. Bovendien is bepaald welke grenswaarden van toepassing zijn. In de volgende paragraaf is per weg een inschatting gegeven van de relevantie.

4.2.1 Nieuwe Hoefweg

De Nieuwe Hoefweg zal ter hoogte van de Vinex-woningbouwlocatie Zoetermeer-Oost over een lengte van ongeveer 400 m in oostelijke richting, parallel aan de HSL, verschoven worden. Aan weerszijden van het wegdeel ligt een geluidzone met een breedte van 250 meter. Op het grondgebied van de gemeente Zoetermeer zijn geen woningen binnen deze zone gelegen.

Akoestisch onderzoek is derhalve niet nodig.

4.2.2 'Toekomstige ontsluiting Zoetermeer'

Er moet nog aparte besluitvorming over de ligging van deze weg plaatsvinden in het kader van de ontwikkeling van de wijk Oosterheem. Zoals in het OTB staat beschreven kan deze weg ter plaatse van het spoorviaduct onder de HSL worden doorgevoerd. Dit betekent dat akoestisch onderzoek in het kader van het OTB van de HSL-zuid achterwege blijft.

5 Uitgangspunten voor akoestisch onderzoek

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten opgenomen welke ten grondslag liggen aan het akoestisch onderzoek. Het gaat hier niet alleen om de gegevens over de HSL en de daarbij behorende omgevingskenmerken, maar ook om de uitgangspunten die voor de kruisende infrastructuur worden aangehouden en gegevens van andere relevante geluidbronnen die bij cumulatie een rol spelen.

5.2 HSL

5.2.1 Verkeersintensiteiten

De geluidproductie van een spoorlijn wordt onder meer bepaald door het aantal en het soort treinen dat van de baan gebruik maakt. In het kader van de Tracébesluit is een prognose opgesteld van het gebruik van de HSL-baan in 2015. Op basis van deze schatting is het aantal treinen berekend dat gemiddeld per uur van de baan gebruik zal maken. Daarbij zijn de drie perioden onderscheiden die in de Wet geluidhinder zijn opgenomen. De spoorbaan zal gebruikt worden door hogesnelheidstreinen van het type Thalys (categorie 9) en shuttletreinen voor binnenlands gebruik van het type categorie 8 ("schijfgeremd intercitymaterieel") uit het nieuwe Reken- en Meetvoorschrift Railverkeerslawaaï. Het treintype categorie 8 wordt ingezet voor binnenlands gebruik (medegebruik). Iedere Thalystrein zal in de avond- en nachtperiode bestaan uit 8 zogenaamde tusseneenheden met aan elk uiteinde 1 motoreenheid. Overdag kunnen twee Thalystreinen gekoppeld rijden. Een Shuttletrein (categorie 8) bestaat in de dagperiode uit 1 locomotief met 9 rijtuigen (10 eenheden) en voor de avond- en nachtperiode uit 1 locomotief en 6 rijtuigen (7 eenheden).

In de onderstaande tabel zijn de aantallen treinen per richting vermeld zoals deze volgens de prognose voor het baanvak bij Rotterdam-Schiphol worden verwacht.

Tabel 5-1 Aantal treinen per richting voor iedere periode

	Thalys [treinen per uur]	shuttletreinen [treinen per uur]
dagperiode (07.00-19.00 uur)	2.90	2.00
avondperiode (19.00-23.00 uur)	2.75	2.00
nachtperiode (23.00-7.00 uur)	0.55	1.25

In de volgende tabel zijn deze aantallen "vertaald" in aantallen eenheden ("bakken") zoals deze ten behoeve van de geluidberekeningen worden gehanteerd.

Tabel 5-2 Verkeersintensiteiten HSL-sporen (eenheden per uur, per richting)

periode	Thalys-materieel		medegebruik
	motoreenheden	tusseneenheden	eenheden
dagperiode (07.00-19.00 uur)	5.8	23.0	20.0
avondperiode (19.00-23.00 uur)	5.5	22.0	14.0
nachtperiode (23.00-07.00 uur)	1.1	4.5	8.8

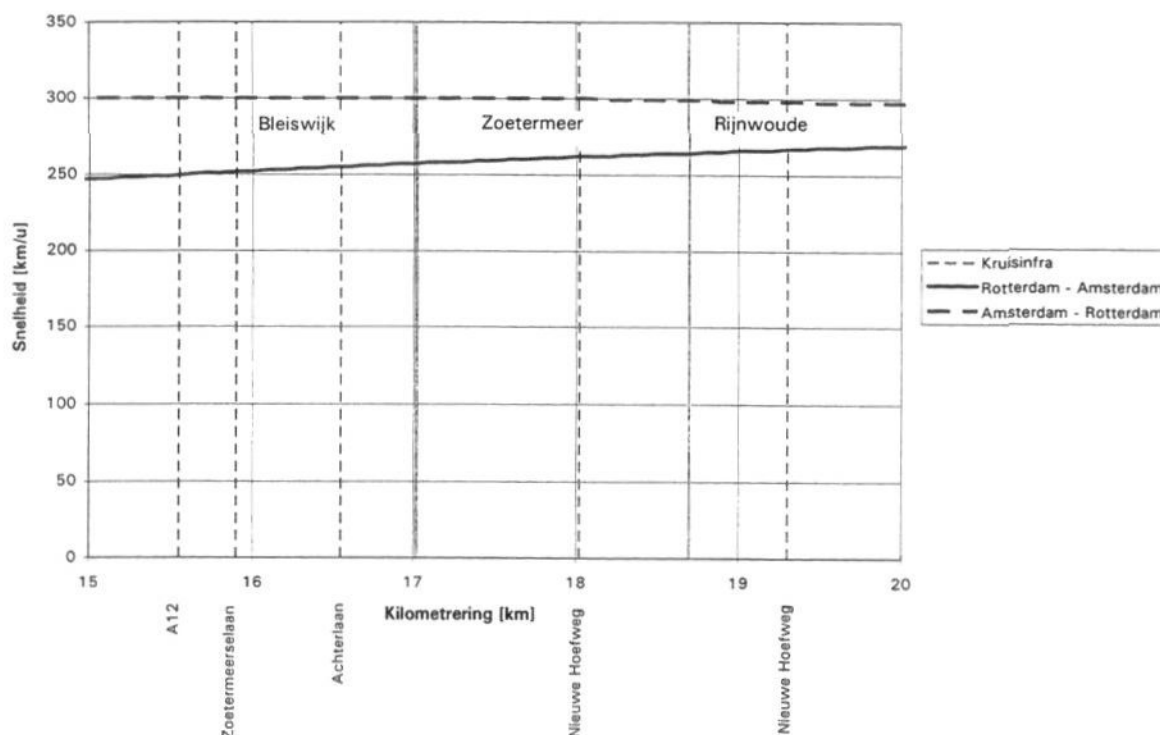
5.2.2 De bovenbouwconstructie en baangesteldheid

Voor de HSL wordt uitgegaan van de geluidemissie van een baan op betonnen mono- of duoblok dwarsliggers in ballastbed. Verder is uitgegaan van voegloos spoor.

5.2.3 Snelheid

De snelheden van de Thalys-treinen worden ontleend aan de snelheidswegdiagrammen uit het Programma van Eisen van de HSL. In figuur 6-1 is het snelheidsverloop in beide richtingen opgenomen. Het shuttle-materieel rijdt de maximum snelheid van 220 km per uur. Het snelheidsverloop bij snelheden lager dan 220 km per uur, is voor beide type treinen gelijk.

Figuur 5-1 Snelheidsprofiel HSL

5.2.4 Ligging van de baan

Het akoestisch onderzoek is gebaseerd op het ontwerp zoals dat is opgenomen op de tracékaarten. De ligging van de assen, van de sporen en de overige baanelementen die relevant zijn voor het akoestisch

onderzoek, zijn ontleend aan het digitale ontwerp dat als basis heeft gediend voor deze tracékaarten. Het gebruikte OTB baanontwerp heeft de code M2L9. Voor het lengteprofiel, de hoogte t.o.v maaiveld en NAP wordt verwezen naar blad 8 "Lengteprofiel deeltracé 2, Bergschenhoek - Zoetermeer" van de kaartbijlage.

5.3 De verkeerswegen

In paragraaf 4.2 is aangegeven dat er geen akoestisch onderzoek naar kruisende wegen noodzakelijk is.

5.4 Overige relevante geluidbronnen

Zoals aangegeven in paragraaf 3.6.2 zal bij een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde inzicht worden gegeven in de geluidbelasting die de betreffende objecten vanwege andere geluidbronnen ondervinden. Met behulp van de cumulatiemethode kan dan worden aangegeven in welke mate het akoestisch klimaat als gevolg van de ingebruikname van de HSL zal veranderen.

5.5 Omgeving

In hoofdstuk 3.4 is een opsomming gegeven van de objecten die in het kader van de HSL-Zuid als geluidgevoelig worden aangemerkt. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de inventarisatie die onder andere naar deze objecten is uitgevoerd.

In het bijgevoegde blad 2 van de kaartbijlage wordt de geïnventariseerde bebouwing in de gemeente Zoetermeer weergegeven. Op blad 1 van de kaartbijlage is de situering van deze bladen en de autonome ontwikkeling door middel van arceringen aangegeven. Ook zijn relevante andere gegevens, zoals de as van de HSL, de 600 meter-contour en de kruisende infrastructuur aangegeven.

5.5.1 Afbakening van het invloedsgebied

De inventarisatie richt zich in principe op het gebied dat binnen een strook van 600 meter uit de as van het tracé is gelegen. Deze 600-meter contour is op de kaarten aangegeven.

5.5.2 Kaartmateriaal

Bij de inventarisatie van de gebouwen en andere gegevens in het invloedsgebied is gebruik gemaakt van raster-ondergronden van de Topografische Dienst in Emmen. Daarna heeft een aanvullende controle in het veld plaatsgevonden, waarna het model gecorrigeerd is.

5.5.3 Geïnventariseerde gegevens

De volgende gegevens zijn geïnventariseerd:

- te amoveren gebouwen
- geluidgevoelige gebouwen
- geprojecteerde geluidgevoelige gebouwen en objecten
- andere geluidgevoelige objecten
- niet-geluidgevoelige gebouwen

5.5.4 Te amoveren gebouwen

Op het grongebied van de gemeente Zoetermeer zullen in verband met de ligging van het tracé geen woningen behoeven te worden gesloopt.

5.5.5 Geluidgevoelige gebouwen

Op basis van kaartmateriaal en veldonderzoek zijn de gegevens van de bestaande gebouwen verzameld. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen geluidgevoelige en niet-geluidgevoelige gebouwen. De adressen zijn ontleend aan huisnummerkaarten die door de gemeente ter beschikking zijn gesteld, danwel geïnventariseerd of aangevuld met gegevens uit een veldonderzoek.

Voor de geluidgevoelige gebouwen zijn de volgende kenmerken geïnventariseerd:

- ligging
- gebruik
- aantal geluidgevoelige lagen
- adres (straatnaam, huisnummer, gemeente)
- maaiveldhoogte ter plaatse

De ligging van de gebouwen is vastgelegd door de hoekpunten op te nemen in een digitaal bestand. De hoogte van de gebouwen is voor woningen bepaald op basis van het aantal woonlagen. Daarbij is een standaard-verdiepingshoogte gehanteerd van 3 meter.

Op de blad 2 van de kaartbijlage is het resultaat van de inventarisatie van geluidgevoelige bestemmingen aangegeven.

5.5.6 Geprojecteerde geluidgevoelige gebouwen en objecten

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3.6 zijn de grenswaarden ook van toepassing op nog te realiseren geluidgevoelige gebouwen die reeds in bestemmingsplannen zijn opgenomen.

Binnen de onderzoekszone ligt de VINEX-lokatie Oosterheem. In de planvorming wordt ervan uitgegaan dat op 150 meter afstand de geluidbelasting op de 4e bouwlaag niet hoger mag zijn dan 57 dB(A). Tussen de HSL en de 150-meter-grens wordt uitgegaan van bedrijfsgebouwen. (Deze zijn niet als geluidafschermend meegenomen in de geluidberekeningen.) Een en ander overeenkomstig het Masterplan Oosterheem.

5.5.7 Andere geluidgevoelige objecten

Behalve op de reeds vermelde geluidgevoelige gebouwen is de inventarisatie ook gericht op de objecten die zijn vermeld in de volgende tabel. Hierbij is tevens aangegeven of deze objecten binnen de 600-meter-contour in de gemeente Zoetermeer zijn aangetroffen.

Tabel 5-3 Overige geluidgevoelige objecten

object	omschrijving
woonwagenterreinen	nee
woonarken	nee
terreinen bij gezondheidszorggebouwen	nee
milieubeschermingsgebieden	nee
terreinen voor verblijfsrecreatie	
– jachthavens	nee
– campings	nee

- <i>bungalowparken</i>	nee
- <i>volkstuinen met overnachtingsmogelijkheid</i>	nee
terreinen voor dagrecreatie	
- <i>volkstuinen</i>	nee
- <i>zwembaden</i>	nee

5.5.8 Niet-geluidgevoelige gebouwen

De niet-geluidgevoelige gebouwen, zoals schuren, kassen en bedrijven, zijn alleen geïnventariseerd wanneer deze een afschermende werking kunnen hebben voor geluidgevoelige objecten. Daarbij is qua hoogte een ondergrens aangehouden van 3 meter boven maaiveld.

5.5.9 Overige gegevens geluidmodel

In het geluidmodel wordt een aantal terreinkenmerken opgenomen welke van invloed is op de berekende geluidbelastingen.

Het betreft de volgende terreinkenmerken:

- hard-zacht lijnen; deze lijnen geven de overgang aan van de voor de geluidberekening relevante bodemovergangen.
- stompe schermen; hoogteverschillen in het terrein die van invloed zijn op de geluidberekeningen.
- scherpe schermen; de geluidafschermende voorzieningen.
- breuklijnen; discontinuïteiten in terreinhoogtes
- maaiveldhoogten

Deze gegevens zijn ontleend aan het digitaal terrein model (DTM) en de plannen m.b.t. de Vinex-locatie.

5.6 Overige uitgangspunten

5.6.1 Toe te passen rekenmethoden

De geluidbelastingen vanwege de HSL worden berekend conform Standaard-rekenmethode 2 van het Reken- en meetvoorschrift Railverkeerslawaaï zoals dit sinds 1 maart 1997 van kracht is. De geluidbelastingen vanwege wegverkeer worden berekend conform Standaard-rekenmethode 2 van het Reken- en Meetvoorschrift Verkeerslawaaï. De cumulatieberekeningen zijn op basis van de methode Miedema uitgevoerd. Deze methode is beschreven in "Geluid, geur en milieukwaliteit" (Publikatiereeks verstorings nr. 4a/1993).

5.6.2 Schermen

Wanneer de grenswaarden worden overschreden, is nagegaan welke afschermende maatregelen nodig zijn om deze overschrijding te niet te doen. Als uitgangspunt is genomen dat alle geluidschermen zich gedragen als absorberende schermen. Dit houdt in dat de plaatsing van een dergelijk scherm aan de overzijde van de spoorbaan niet zal leiden tot een extra verhoging van de geluidbelasting. De schermen zijn dan ook altijd als absorberende schermen in de geluidmodellen ingevoerd. Dit geldt ook voor de wanden van tunnelbakken. In dit rapport worden de schermhoogten aangegeven met een hoogte boven bovenkant spoor (BS). Alleen wanneer de sporen onder het maaiveld liggen, wordt de hoogte ten opzichte van maaiveld aangegeven. De schermen zijn op 4,5 meter uit de as van het dichtstbijzijnde spoor in de geluidmodellen ingevoerd.

5.6.3 Waarneemhoogten

De geluidbelastingen zijn voor iedere geluidgevoelige laag berekend voor zover het betreffende gebouw in enige oplossing een hogere geluidbelasting heeft dan de voorkeursgrenswaarde. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor z.g. tweede of derde lijnsbebouwing waarvan op voorhand duidelijk is dat de geluidbelasting lager zal zijn dan de voorkeursgrenswaarde omdat de geluidbeperkende maatregelen worden gedimensioneerd op basis van de geluidbelasting op de eerstelijnsbebouwing. Voor de inschatting van het aantal geluidgevoelige lagen is bij woningen de volgende figuur als leidraad gehanteerd. In algemene zin is een bouwlaag waarvan de kennelijke sta-hoogte meer dan 2 meter bedraagt als geluidgevoelig aangemerkt. Op kaartblad 2 is de geïnventariseerde bebouwing met adres, gebruik en aantal bouwlaagen weergegeven.

In figuur 5-2 is aangegeven welke waarneemhoogten worden berekend bij gegeven gevelopbouw.

Figuur 5-2 Voorbeeld van woonlagen

6 Geluidbelastingen HSL

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de geluidbelastingen vanwege de HSL vermeld die voor de verschillende situaties zijn bepaald. In eerste instantie zijn berekeningen uitgevoerd voor de situatie zonder extra afschermdende voorzieningen en wanneer daartoe aanleiding bestaat, is ingegaan op het effect van afschermdende voorzieningen.

6.2 Algemeen

6.2.1 De maatgevende periode

In paragraaf 5.2 is aangegeven dat drie perioden worden onderscheiden voor het bepalen van de maatgevende periode. Om aan te geven wat de verschillen tussen de verschillende perioden zijn, is in de volgende tabel voor een afstand van 150 meter uit de HSL de geluidniveaus voor de drie perioden gegeven. Tevens zijn de waarden vermeld die ontstaan als de correctie voor de etmaalwaarde in rekening wordt gebracht. Bij deze berekening zijn de verkeersintensiteiten uit paragraaf 5.2 gebruikt. Als snelheid is aangehouden 300 km/uur en 220 km/u voor de shuttles. Verder is niet gerekend met geluidschermen; de waarneemhoogte is 5 meter boven maaiveld.

Tabel 6-1 Geluidniveaus op 150 meter van het tracé in de verschillende perioden

L_{Aeq} [dB(A)]	dagperiode	avondperiode	nachtperiode	etmaal- waarde
geluidniveau	60.7	60.2	54.7	
correctie voor etmaalwaarde	0	5	10	
geluidniveau na correctie	60.7	65.2	64.7	
maatgevende periode		x		65

Uit de tabel blijkt dat de geluidniveaus in de dag- en avondperiode vrijwel aan elkaar gelijk zijn. In de nachtperiode ligt het niveau ruim 5 dB(A) lager.

Na de wettelijke correctie voor de etmaalwaarde blijkt dat de avondperiode maatgevend is voor het L_{Aeq} -etmaal. In het vervolg van dit rapport zijn uitsluitend de etmaalwaarden vermeld.

6.2.2 Enkele kentallen

Om een algemeen beeld te krijgen van de geluidbelastingen die door de HSL worden veroorzaakt, zijn in de volgende tabel de afstanden vermeld waarop een aangegeven geluidbelasting zich voordoet. Hierbij is uitgegaan van vrije veld condities hetgeen wil zeggen zonder afschermdende maatregelen en zonder dat de afschermdende werking van gebouwen in rekening is gebracht. Het spoor ligt op maaiveld. Bovendien gaat het hier om de geluidbelasting van alleen de HSL. Er is een snelheid aangehouden van 300 km/uur voor de HSL Amsterdam richting Rotterdam en met 275 km/uur voor de HSL in de andere richting. Voor de shuttletreinen is gerekend met 220 km/uur.

Tabel 6-2 **Indicatieve afstanden tussen de as van de HSL en enkele geluidbelastingen**
(ligging HSL op ca 4 meter boven maaiveld, geen afscherming)

L_{Aeq} -etmaal [dB(A)]	contourafstand (5 meter boven maaiveld) (m)
57	430
60	290
65	150
70	75

Uit de tabel blijkt dat de voorkeursgrenswaarde, zonder schermplaatsing, tot ca. 430 meter uit de as van de HSL wordt overschreden.

6.3 Geluidbelastingen zonder afschermende voorzieningen

Voor alle geluidgevoelige objecten is in eerste instantie de geluidbelasting berekend zoals deze zich zou voordoen wanneer geen afschermende maatregelen worden getroffen. In de volgende subparagrafen zijn de berekeningsresultaten weergegeven. Alleen de woningen in Zoetermeer, die in het akoestisch onderzoek betrokken zijn en waarvan de geluidbelasting zonder afschermende voorzieningen hoger is dan de voorkeursgrenswaarde, zijn weergegeven.

6.3.1 Bestaande woningen

In de gemeente Zoetermeer komen 2 woningen voor die in de situatie zonder geluidafschermende voorzieningen een geluidbelasting zouden ondervinden van meer dan 57 dB(A). De hoogste geluidbelasting bedraagt 63 dB(A) op de woning Nieuwe Hoefweg 4. De resultaten van de berekeningen voor de woningen staan weergegeven in tabel 6-3.

Tabel 6-3 woningen met een geluidbelasting > 57 dB(A) - situatie zonder afscherming

puntnr.	adres			informatie				Laeq in dB(A)
	straatnaam	nummer		woningen				
								A
		van	tot	gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	zonder schermen
135	NIEUWE HOEFWEG	4		w	1	2	1.5	60
							4.5	63
136	NIEUWE HOEFWEG	6		GW	1	2	1.5	60
							4.5	62
145	NIEUWE HOEFWEG	6		GN	1	2	1.5	57
							4.5	58

w = woning

GN = gevel noord

GO = gevel oost

geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

GZ = gevel zuid

GW = gevel west

6.4 Effect van afschermende maatregelen langs de HSL

Voor de situaties waarin de grenswaarde wordt overschreden, is nagegaan welke afschermende maatregelen nodig zijn om deze overschrijdingen terug te brengen tot de voorkeursgrenswaarde van 57 dB(A). De situering van het scherm staat weergegeven op de blad 3 "Geluidbelasting en maatregelen volgens OTB" van de kaartbijlage. De resultaten van deze exercities worden in de volgende subparagrafen besproken.

6.4.1 Woningen Nieuwe Hoefweg

Voor de twee woningen, gelegen aan de Hoefweg, is het effect onderzocht van een scherm dat aan de westzijde van de HSL, van km 16.775 t/m km 17.725 met een lengte van 950 m, is gesitueerd. Ter plaatse ligt de HSL op 6.5 m boven maaiveld. De geluidbelastingen zijn berekend, uitgaande van schermhoogten van 1 t/m 3 m ten opzichte van de bovenkant van het spoor. De resultaten van deze berekeningen staan weergegeven in tabel 6-4.

Tabel 6-4 geluidbelastingen ter hoogte van de Nieuwe Hoefweg met afschermdende voorzieningen

puntnr.	adres			informatie woningen				Laeq in dB(A)				afname				
	straatnaam		nummer					schermvariant								
								A	B	C	D					
				van	tot	gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	zonder schermen	h ≈ 1.0m l = 950m km 16.775-	h ≈ 2.0m l = 950m km 16.775-	h ≈ 3.0m l = 950m km 16.775-	B. t.o.v A.	C. t.o.v A.	D. t.o.v A.
135	NIEUWE HOEFWEG			4		w	1	2	1.5	60	56	54	52	4	6	8
									4.5	63	60	58	56	3	5	7
136	NIEUWE HOEFWEG			6		GW	1	2	1.5	60	56	54	53	4	6	8
									4.5	62	58	57	55	4	5	7
145	NIEUWE HOEFWEG			6		GN	1	2	1.5	57	53	51	50	4	6	8
									4.5	58	55	54	52	3	5	6

w = woning

GN = gevel noord

GO = gevel oost

geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

GZ = gevel zuid

GW = gevel west

Bij een hoogte van de afscherming van 1 m ondervonden de woningen een geluidbelasting van 58 en 60 dB(A). Bij een 2 m hoge afscherming ondervindt alleen de woning Nieuwe Hoefweg 4 een geluidbelasting van meer dan 57 dB(A). Bij een afscherming van 3 m hoog voldoen de woningen aan de voorkeursgrenswaarde van de geluidbelasting van 57 dB(A).

Opgemerkt wordt dat het scherm ook effectief is voor woningen aan de Nieuwe Hoefweg en de Kruisweg in de gemeente Bleiswijk.

6.4.2 Berekening ter hoogte Vinex-locatie Oosterheem

Om een beeld te krijgen van de geluidbelastingen die de Vinex-locatie Oosterheem zal ondervinden is een berekening uitgevoerd met gebruikmaking van een aantal vrij liggende berekeningspunten. Uitgangspunt hierbij is onder meer een geluidafschermende voorziening met een hoogte, variërend van 1 t/m 5 m ten opzichte van BS. De resultaten van deze berekeningen staan vermeld in tabel 6-5. Uit deze tabel blijkt dat met een 4 m hoge afscherming op 150 m uit het tracé tot en met de vierde bouwlaag gebouwd kan worden zonder dat de grenswaarde van 57 dB(A) overschreden wordt.

Tabel 6-5 Geluidbelastingen ter hoogte Vinex-locatie Oosterheem

puntnr.	waarneempunt	informatie woningen				Laeq in dB(A)						afname					
	afstand tot tracé					schermvariant											
		gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	A	B	C	D	E	F	B. t.o.v. A.	C. t.o.v. A.	D. t.o.v. A.	E. t.o.v. A.	F. t.o.v. A.	
						zonder schermen	h = 1.0m l = 2400m km 16.6-km 19.0	h = 2.0m l = 2400m km 16.6-km 19.0	h = 3.0m l = 2400m km 16.6-km 19.0	h = 4.0m l = 2400m km 16.6-km 19.0	h = 5.0m l = 2400m km 16.6-km 19.0						
4	50M	w	1	7	2	70	66	63	61	57	52	4	7	9	13	18	
					5	72	69	66	64	61	55	3	6	8	11	17	
					8	73	71	67	65	63	59	2	6	8	10	14	
					11	73	72	69	66	64	61	1	4	7	9	12	
					14	73	72	71	68	65	63	1	2	5	8	10	
					17	73	72	72	69	66	64	1	1	4	7	9	
					20	72	72	72	70	68	66	0	0	2	4	6	
5	100M	w	1	7	2	66	63	60	58	56	50	3	6	8	10	16	
					5	68	64	62	60	58	53	4	6	8	10	15	
					8	69	66	63	61	59	56	3	6	8	10	13	
					11	69	67	64	62	60	56	2	5	7	9	13	
					14	69	67	65	63	60	58	2	4	6	9	11	
					17	69	68	66	63	61	59	1	3	6	8	10	
					20	69	68	66	64	61	59	1	3	5	8	10	
6	150M	w	1	7	2	64	60	58	56	53	49	4	6	8	11	15	
					5	65	61	59	57	55	52	4	6	8	10	13	
					8	65	63	60	58	56	53	2	5	7	9	12	
					11	66	64	61	59	57	54	2	5	7	9	12	
					14	66	65	62	60	58	54	1	4	6	8	12	
					17	67	65	62	60	58	55	2	5	7	9	12	
					20	67	65	63	61	59	56	2	4	6	8	11	
7	200M	w	1	7	2	62	58	56	54	52	48	4	6	8	10	14	
					5	63	59	57	55	53	50	4	6	8	10	13	
					8	63	60	58	56	54	51	3	5	7	9	12	
					11	64	61	59	57	55	51	3	5	7	9	13	
					14	64	62	59	57	55	52	2	5	7	9	12	
					17	65	63	60	58	56	53	2	5	7	9	12	
					20	65	63	61	58	56	54	2	4	7	9	11	
8	300M	w	1	7	2	59	55	53	51	49	46	4	6	8	10	13	
					5	60	56	54	52	51	47	4	6	8	9	13	
					8	60	57	55	53	51	48	3	5	7	9	12	
					11	60	58	55	53	51	48	2	5	7	9	12	
					14	61	58	56	54	52	49	3	5	7	9	12	
					17	61	59	56	54	52	49	2	5	7	9	12	
					20	61	59	57	55	53	50	2	4	6	8	11	
9	400M	w	1	7	2	57	53	51	49	47	44	4	6	8	10	13	
					5	58	54	52	50	49	45	4	6	8	9	13	
					8	58	55	53	51	49	46	3	5	7	9	12	
					11	58	55	53	51	49	46	3	5	7	9	12	
					14	58	56	53	52	50	47	2	5	6	8	11	
					17	59	56	54	52	50	47	3	5	7	9	12	
					20	59	57	54	52	50	47	2	5	7	9	12	

w = woning

geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

7 Evaluatie en keuze van de maatregelen

7.1 Algemeen

In hoofdstuk 6 is aangegeven bij welke woningen de voorkeursgrenswaarde van 57 dB(A) wordt overschreden. Voor deze woningen is bovendien aangegeven welke afscherpende maatregelen zouden moeten worden getroffen om de voorkeursgrenswaarde te bereiken.

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de keuze van de geluidbeperkende voorzieningen zoals deze in het OTB zijn opgenomen. Tevens is de motivatie gegeven voor de keuze van deze voorzieningen.

7.2 Afwegingscriteria

Een hogere 'ten hoogst toelaatbare waarde' dan de voorkeursgrenswaarde kan alleen in die gevallen worden overwogen wanneer geluidbeperkende maatregelen niet voldoende effect hebben of wel dat de toepassing van deze maatregelen bezwaren heeft van stedenbouwkundige, vervoerskundige, landschappelijke of financiële aard.

Landschappelijke bezwaren

Het buitengebied van de gemeente Zoetermeer is een gebied waarin openheid en oriëntatie belangrijke kwaliteiten zijn. Een dergelijke gebied is gevoelig voor het plaatsen van opgaande elementen langs de HSL. Met het oog hierop zal de hoogte van een geluidscherm bij voorkeur beperkt moeten blijven. Als er schermen nodig zijn gaat de voorkeur uit naar transparante schermen.

Vervoerskundige bezwaren

Voor de HSL op het grondgebied van de gemeente Zoetermeer bestaan geen vervoerskundige bezwaren tegen de plaatsing van afscherpende voorzieningen.

Financiële bezwaren

De kosten van de voorziening worden gerelateerd aan het effect dat er mee wordt bereikt. De effectiviteit van het scherm wordt bepaald aan de hand van de volgende elementen:

- aantal woningen waar zonder voorzieningen de grenswaarde wordt overschreden
- overblijvende geluidbelasting na realisatie van de voorzieningen
- de waarde waarmee de geluidbelasting afneemt
- geluidbelasting op de begane grond als indicatie voor het niveau in de verblijfruimten buiten de woning
- extra akoestisch effect ten opzichte van een variant met minder omvangrijke voorzieningen.

Deze elementen zijn verwerkt in een weging van het aantal woningen waarvoor het scherm effect heeft. De schermkosten zijn geraamd op basis van een kostprijs per vierkante meter scherm-oppervlak (boven BS) van Hfl 1000,--

7.3 Keuze Vinex-locatie Overheem

Overwegende dat:

- de kosten van het scherm relatief laag zijn
- met het scherm relatief veel woningen afgeschermd werden

is gekozen een scherm van 4 m hoog met een lengte van 2400 m in het OTB op te nemen.

7.4 Keuze Nieuwe Hoefweg

Overwegende dat:

- de kosten van het scherm relatief zeer hoog zijn
- met een laag scherm de begane grond voldoende is afgeschermd (57 dB(A) of lager)
- met een laag scherm óók ca 12 woningen in de gemeente Bleiswijk voldoende afgeschermd worden

is gekozen een scherm van 1 m hoog met een lengte van 950 m in het OTB op te nemen.

7.5 Consequenties van de keuze

De consequentie van het voorgaande is dat voor 2 woningen in de gemeente Zoetermeer een hogere 'ten hoogst toelaatbare waarde' zal moeten worden vastgesteld. Deze woningen zijn vermeld in de volgende tabel.

Tabel 7-1 Woningen met de te verzoeken hogere waarde

puntnr.	adres			informatie woningen				Laeq in dB(A) schermvariant
	straatnaam	nummer						
		van	tot	gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	A
								te verzoeken hogere waarde
135	NIEUWE HOEFWEG	4		w	1	2	1.5	56
							4.5	60
136	NIEUWE HOEFWEG	6		GW	1	2	1.5	56
							4.5	58

w = woning

GN = gevel noord

GO = gevel oost

geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

GZ = gevel zuid

GW = gevel west

Bij deze woningen zal moeten worden nagegaan wat de geluidbelasting in de geluidgevoelige ruimten zal zijn. Wanneer deze waarde hoger is dan 37 dB(A) zullen aanvullende maatregelen aan de gevel moeten worden getroffen.

8 Het akoestisch klimaat bij de hogere waarde-woningen

8.1 Algemeen

In hoofdstuk 7 is vermeld dat voor de woning en Nieuwe Hoefweg 4 en 6 een hogere maximaal toelaatbare geluidbelasting zal moeten worden vastgesteld. Voor deze woning is onderzocht in welke mate het akoestisch klimaat als gevolg van de aanleg van de HSL zich zal wijzigen. Daarbij is gebruik gemaakt van de z.g. MKM-methode (zie bijlage 2).

8.2 Beschrijving van het akoestisch klimaat

Beide woningen liggen met de oost-gevel gericht op de Nieuwe Hoefweg. Op deze weg worden op dit moment 10.000 mvt. per etmaal verwerkt. In 2010 zal deze intensiteit opgelopen zijn tot 23.000 mvt. (de verkeersgegevens zijn ontleend aan het akoestisch onderzoek van de provincie Zuid-Holland van augustus 1997).

Als gevolg van deze toename zal de geluidbelasting met ca. 3 dB(A) gaan toenemen. Wanneer er ter hoogte van deze woningen nog wijzigingen aan de weg zullen plaatsvinden, zal een nadere toetsing aan de geldende grenswaarden moeten plaatsvinden. Dit kan leiden tot geluidbeperkende maatregelen. Bij de inschatting van de akoestische kwaliteit is hier echter geen rekening mee gehouden. In de volgende tabel is de kwaliteit aangegeven van de, naar de weg toe gekeerde, oostgevels.

Tabel 8-1 Akoestische kwaliteit van de oostgevels (vanwege de weg)

puntnr.	adres			informatie				Beoordeling	
	straatnaam	nummer		woningen				I	J
		van	tot	gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	Akoestisch klimaat voor	Akoestisch klimaat na
135	NIEUWE HOEFWEG	4		GO	1	2	1.5	Matig	Tam. slecht
							4.5	Matig	Tam. slecht
136	NIEUWE HOEFWEG	6		GO	1	2	1.5	Tam. slecht	Slecht
							4.5	Tam. slecht	Slecht

w = woning

GN = gevel noord

GO = gevel oost

GZ = gevel zuid

GW = gevel west

 geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

Uit deze tabel blijkt dat de kwaliteit van de oostgevels door de toename van het verkeer op de Nieuwe Hoefweg een klasse slechter wordt. Met de toepassing van een verharding van ZOAB kan deze verslechtering te niet worden gedaan.

In de volgende tabel is de akoestische kwaliteit vermeld van de westgevels die belast zullen worden door de HSL. Daarbij is ervan uitgegaan dat in de huidige situatie de geluidbelasting hier 50 dB(A) of lager is.

tabel 8-2 Akoestische kwaliteit van de westgevels (vanwege de HSL)

puntnr.	adres			informatie woningen				Laeq dB(A)	Beoordeling		Verbetering Verslechtering	
	straatnaam		nummer						A	I		J
					gebruik	aantal	aantal lagen	waarn. hoogte	Schermeuze	Akoestisch klimaat voor	Akoestisch klimaat na	+ is verbetering - is verslechtering
135	NIEUWE HOEFWEG		4		GW	1	2	1.5	56	Goed	Matig	-6
								4.5	60	Goed	Matig	-6
136	NIEUWE HOEFWEG		6		GW	1	2	1.5	56	Goed	Redelijk	-5
								4.5	58	Goed	Redelijk	-5

w = woning

GN = gevel noord

GO = gevel oost

geluidbelasting hoger dan 57 dB(A)

GZ = gevel zuid

GW = gevel west

Bijlage 1 Tracewet, Wet op de Ruimtelijke Ordening en Wet geluidhinder

INLEIDING

Met de Tracéwet werd beoogd zorgvuldige procedures inzake de aanleg of wijziging van hoofdinfrastructuur in het leven te roepen waarbij de besluitvorming in het "ruimtelijke spoor" en die in de verschillende sectoren goed op elkaar zijn afgestemd. Deze sectorale besluitvorming heeft onder andere betrekking op geluidhinder.

Voor het vaststellen van een tracé kent de Tracéwet twee procedures, een algemene en een bijzondere procedure. Deze laatste procedure is bedoeld voor projecten van nationaal belang waaraan een planologische kernbeslissing (pkb) ten grondslag ligt zoals de HSL.

Bij de tot stand koming van het tracébesluit wordt met de betrokken overheden overlegd over de te treffen maatregelen en wordt hierover van gedachten gewisseld met de bevolking. Nadat het Ontwerp-Tracébesluit is verzonden dienen de besturen van de provincies en gemeenten binnen 12 weken hun oordeel over het tracé te geven en te besluiten of zij bereid zijn planologische medewerking te verlenen. Onder planologische medewerking wordt in dit verband verstaan het nemen van besluiten krachtens de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO), of de Wet geluidhinder (Wgh) waardoor het tracé volgens het tracébesluit kan worden uitgevoerd zonder strijdig te zijn met de genoemde wetten.

In het onderstaande wordt kort ingegaan op de doelstelling van de wetten die in het geding zijn en wordt vervolgens ingegaan op de procedures en de bevoegdheden voor het vaststellen van het tracé en het opnemen daarvan in de ruimtelijke plannen.

DOELSTELLINGEN

Wet geluidhinder

In de Wet geluidhinder worden regels gesteld ter bestrijding van geluidhinder. Voor weg- en railverkeer hebben veel van die regels betrekking op de planologisch inpassing van deze geluidbronnen en de interactie tussen de weg of spoorweg met zijn omgeving. De systematiek die de Wgh hanteert ter bestrijding van geluidhinder door weg- en door railverkeer komen in belangrijke mate overeen. In beide gevallen wordt het onderzoeksgebied beperkt tot een zone waarvan de breedte in de Wgh of het Besluit geluidhinder spoorwegen (Bgs), een uitvoeringsbesluit van de Wgh, vastligt. Binnen die zone moet een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd, moet advies aan de inspecteur worden gevraagd en moeten de grenswaarden in acht worden genomen. Het in acht nemen van de grenswaarden gebeurt bij de vaststelling of herziening van het bestemmingsplan. De Wgh maakt daarbij onderscheid tussen voorkeursgrenswaarden en hogere waarden. Onder de in acht te nemen grenswaarden worden, conform artikel 76 van de Wgh of artikel 4 van het Bgs, tevens de door Gedeputeerde Staten (GS) vastgestelde hogere waarden verstaan.

In de Wgh of het Bgs zijn hiervoor procedures opgenomen.

Wet op de Ruimtelijke Ordening

Het in acht nemen van de grenswaarden betekent voor het bestemmingsplan dat het plan geen situaties mag bevatten die in strijd zijn met de Wgh. De voorschriften en de te treffen maatregelen moeten dit waarborgen. Ook bij de goedkeuring van het bestemmingsplan moeten GS dit toetsen.

Voor het vaststellen of herzien van een bestemmingsplan kent de WRO een eigen procedure.

Afstemming tussen de Tracéwet en de Wet geluidhinder

Ingevolge artikel 1, eerste lid sub h onder 3, van de Tracéwet vallen onder het tracé mede de in acht te nemen grenswaarden en een aanduiding van de geluidwerende maatregelen. Daarom zullen in het kader

van de tracéprocedure tevens de in acht te nemen grenswaarden en maatregelen moeten worden vastgesteld. De Tracéwet laat echter de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet geluidhinder onverlet zodat ook de procedures ingevolge die wetten moeten worden gevolgd. Hierbij vragen de volgende aspecten de aandacht:

1. Hoe verhouden de procedures uit de Tracéwet, de WRO en de Wgh zich ten opzichte van elkaar?
2. Hoe liggen de bevoegdheden ten aanzien van het in acht nemen van de grenswaarden?
3. Hoe wordt de rechtsbescherming gewaarborgd die in de Wgh ten aanzien van het in acht nemen van de grenswaarden geldt?

PROCEDURES EN BEVOEGDHEDEN

Inhoud versus procedures

Bij de besluitvorming ten aanzien van het tracé kan onderscheid worden gemaakt tussen de inhoudelijke en de procedurele aspecten. Inhoudelijk wordt het tracé vastgesteld in het tracébesluit. Daarmee ligt het tracé vast en zijn de daaraan verbonden consequenties in beeld gebracht. Daarna volgt een proces waarbij de inhoudelijke aspecten van het tracé worden ingepast in de daarvoor geëigende plannen. Dit proces wordt de planologische medewerking genoemd. Inhoudelijk staat het tracé dan niet meer ter discussie. Dat wil zeggen dat de vervolgpcedures voor zover zij op het tracé betrekking hebben inhoudelijk leeg zijn. Want op grond van artikel 19 van de Tracéwet mogen bedenkingen, bezwaar of beroep tegen een besluit dat in het kader van de planologische medewerking wordt genomen geen grond vinden in bedenkingen tegen het tracébesluit.

Omdat de inhoudelijke aspecten ten aanzien van de vaststelling van het tracé in de tracéprocedure zijn opgenomen zal deze procedure de zelfde rechtsbescherming moeten bieden die de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet geluidhinder in dit opzicht bieden.

Procedures

Voor geluidhinder zijn twee zaken van belang namelijk het vaststellen van de grenswaarden en het in acht nemen daarvan in het bestemmingsplan. Het in acht nemen van de grenswaarden gebeurt door de geluidbron en de ontvanger planologisch te scheiden, of door maatregelen te treffen waardoor de geluidbelasting bij de geluidgevoelige bestemming tot de voorkeursgrenswaarde wordt beperkt. In het bestemmingsplan wordt dit in de voorschriften en op de kaart gewaarborgd. Indien het treffen van maatregelen niet of niet in voldoende mate mogelijk is moeten hogere waarden worden aangevraagd. Hiervoor kent de Wet geluidhinder een afzonderlijke procedure. In deze procedure wordt een ontwerp verzoek ter visie gelegd ten aanzien waarvan een ieder opmerkingen kan maken. Vervolgens wordt het verzoek ingediend en wordt door gedeputeerde staten op het verzoek beslist. Zowel bij het in acht nemen van de grenswaarden als bij het verzoeken van hogere waarden wordt de inspecteur milieu in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen.

In het tracébesluit wordt op overeenkomstige wijze als in het bestemmingsplan een gebied vastgelegd waarbinnen het tracé en de maatregelen worden gerealiseerd, rekening houdend met de in de omgeving aanwezige geluidgevoelige bestemmingen. De mogelijkheden voor de bevolking om op de plannen inhoudelijk te reageren zijn ondergebracht in de tracéprocedure. Voor het verzoek hogere waarden geldt het zelfde. Het ontwerp-verzoek wordt gelijktijdig met het ontwerp-tracé ter visie gelegd waarbij een ieder in de gelegenheid wordt gesteld opmerkingen te maken ten aanzien van dit ontwerp. Het besluit tot het toestaan van hogere waarden wordt impliciet genomen bij het besluit tot het verlenen van planologische medewerking, de in acht te nemen grenswaarden maken immers deel uit van het tracé.

Na het tracébesluit en het besluit tot het verlenen van planologische medewerking worden bestemmingsplanprocedures doorlopen en worden verzoeken voor hogere grenswaarden gedaan. Waarom nu nog deze procedures?

Ten eerste zijn deze procedures nodig om de inhoudelijke aspecten ten aanzien van het tracé formeel in de ruimtelijke plannen vast te leggen. Een tracébesluit is daarvoor niet het geschikte instrument. Dat legt namelijk een eenmalig gebeuren vast met een heel specifiek doel. Het bestemmingsplan daarentegen

geeft een veel integraler beeld van de ruimtelijke inrichting en wordt iedere tien jaar herzien. Als het tracé eenmaal in het bestemmingsplan is opgenomen is het voor een volgende herziening één van de factoren waarmee bij de verdere planologische inrichting van het plangebied rekening moet worden gehouden. Een tweede reden om deze procedures te doorlopen is dat het tracébesluit uitsluitend het tracé vastlegt. Het tracébesluit is echter vaak aanleiding voor het ingang zetten van nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van het tracé die niet of slechts in beperkte mate betrekking hebben op het tracé zelf. In de bestemmingsplanprocedure kan dit gelijktijdig worden meegenomen. De inspraak in deze procedure mag geen grond vinden in bezwaren tegen het tracé. Dit neemt echter niet weg dat de inspraak wel betrekking mag hebben op de aspecten die in het bestemmingsplan worden vastgelegd maar die geen bindende relatie hebben met het tracébesluit zoals de genoemde nieuwe ontwikkelingen. Voor het verzoek hogere waarden geldt in grote lijnen het zelfde.

Bevoegdheden

De bevoegdheden ten aanzien van het nemen van het tracébesluit ligt bij de minister van Verkeer en Waterstaat die in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het tracé vaststelt. De bevoegdheden ten aanzien van het vaststellen van het bestemmingsplan met de daarin te treffen maatregelen ligt bij de gemeenteraad. Gedeputeerde staten heeft de bevoegdheid tot het vaststellen van hogere waarden evenals die voor het goedkeuren van het bestemmingsplan. Als deze overheden besluiten om planologische medewerking te verlenen op basis van het vastgestelde tracé dan houdt dat tevens in dat de betreffende overheden die bevoegdheden zullen gebruiken voor het opnemen van het tracé in de daartoe geëigende plannen. Indien zij echter besluiten deze medewerking niet te verlenen, geeft de minister een aanwijzing waarmee de betreffende overheden verplicht zijn het tracé in de betreffende plannen op te nemen. Indien zij dat niet binnen de daarvoor gestelde termijn doen kan de minister zelf daartoe overgaan onder uitsluiting van de bevoegdheden van de lagere overheden.

Bijlage 2 CUMULATIE

INLEIDING

In artikel 157 van de Wet geluidhinder wordt de mogelijkheid geboden om rekening te houden met het cumulatief effect van geluidniveaus vanwege verschillende geluidsbronnen.

Hiervoor is een rekenmethode ontwikkeld waarmee een inschatting kan worden gegeven van de kwaliteit van een situatie waarin meerdere geluidbronnen een rol spelen. Het basis-principe van deze methode is dat de geluidbelastingen vanwege de verschillende bronnen naar rato van hun hinderbijdrage worden opgeteld. Hierbij worden de geluidbelastingen van de verschillende bronnen omgerekend naar een standaard van stedelijk verkeer. Deze methode is beschreven in "Geluid, geur, en milieukwaliteit" (Publikatiereeks versterking nr. 4a/1993 van het ministerie van VROM). In deze bijlage is een samenvatting van deze rekenmethode gegeven.

REKENMETHODE

1. Bepaal per bron de afzonderlijke geluidsniveaus voor de drie beoordelingsperioden:

- dag (07.00-19.00 uur)
- avond (19.00-23.00 uur)
- nacht (23.00-07.00 uur)

2. Deel de geluidbronnen in volgens categorie-indeling in tabel 1

Tabel 1 categorie-indeling geluidbronnen

geluidsbron	PLi	ai
buitenstedelijk verkeerslawaaai	40	1.21
binnenstedelijk verkeerslawaaai	40	1.00
railverkeerslawaaai	40	0.82
civiel-luchtvaartlawaaai	40	1.31
niet-impulsachtig industrielawaaai	40	1.21
impulslawaaai	20	0.84

3. Tel de geluidsniveaus per categorie van gelijke hinderlijkheid energetisch op

4. Bereken de waarde Y voor de verschillende beoordelingsperioden volgens onderstaande formules

$$Y_{dag} = \sum [10^{(LA_{eq,j}(dag) - PL_i)/10}]^{a_i}$$

$$Y_{avond} = \sum [10^{(LA_{eq,j}(avond) + 5 - PL_i)/10}]^{a_i}$$

$$Y_{nacht} = \sum [10^{(LA_{eq,j}(nacht) + 10 - PL_i)/10}]^{a_i}$$

$$Y_{\max} = \text{Max}[Y_{\text{dag}}, Y_{\text{avond}}, Y_{\text{nacht}}]$$

5. Bepaal de hoogte van de volgende waarden zoals hieronder is aangegeven.

6. Bepaal de milieukwaliteitsmaat $L_{\text{etm, mkm}}$ voor de gecombineerde situatie volgens onderstaande formule:

$$L_{\text{etm, mkm}} = 10 \log Y_{\max} + 40$$

Door de waarde van $L_{\text{etm, mkm}}$ te toetsen aan de volgende tabel kan een indruk worden verkregen van de akoestische kwaliteit van een bepaalde omgeving:

Tabel 2 Beoordeling van $L_{\text{etm, mkm}}$

Etmaalwaarde milieukwaliteitsmaat	Beoordeling
< 50 dB(A)	goed
50-55 dB(A)	redelijk
55-60 dB(A)	matig
60-65 dB(A)	tamelijk slecht
65-70 dB(A)	slecht
> 70 dB(A)	zeer slecht

Bijlage 3 Lijst met afkortingen

A-lijst	Lijst samengesteld in het kader van een, door het ministerie van VROM, opgestelde inhaalslag voor de sanering van bestaande woningen die een wettelijk te hoge geluidbelasting ondervinden ten gevolge van weg-, en railverkeerslawaai.
Bgs	Besluit Geluidhinder spoorwegen
B-lijst	zie A-lijst
dB(A)	Berekende decibelwaarde die gecorrigeerd is ten opzichte van de gevoeligheid van het menselijk oor (A-weging).
DGE	Discipline Geluid
DTM	Digitaal terreinmodel
HSL	Hogesnelheidslijn
KE	Kosten-eenheid: maat voor vliegtuiglawaai
MER	Milieu Effect Rapportage
OTB	Ontwerp Trace Besluit
RWS	Rijkswaterstaat
Wgh	Wet geluidhinder

In de Projectorganisatie
Hogesnelheidslijn-Zuid
werken NS Railinfrabeheer,
Holland Railconsult en
DHV Milieu en Infrastruc-
tuur samen onder verant-
woordelijkheid van de
Ministeries van Verkeer
en Waterstaat en VROM